

Anti-pestprotocol

Basisschool Bleijerheide

**Wat je pest
ben je zelf**

Inhoudsopgave anti-pestprotocol

	Bladzijde
1. Inleiding	3
2. Definitie van pesten	4
3. Uitgangspunten van de school	5
4. Wat doen we ter preventie en hoe gaan we met pestgedrag om?	6
4.1 Wat is 'SWPBS'?	
4.2 Gedragsverwachtingen en schoolregels van basisschool Bleijerheide	
4.3 Het stopsignaal	
4.4. Programma pestpreventie	
4.5. Interventies op basisschool Bleijerheide	
5. Adviezen	10
5.1 ouders van het slachtoffer	
5.2 ouders van de dader	
5.3 aan alle andere ouders	
5.4 handige sites voor pesten op school	

1. Inleiding

Basisschool Bleijerheide moet een plek zijn waar kinderen, maar ook leerkrachten en ouders zich prettig, gewenst en veilig voelen. Alleen op deze manier kunnen kinderen zich optimaal ontwikkelen. Door regels en afspraken in te voeren, deze te oefenen en duidelijk zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen elkaar aanspreken wanneer zich ongewenste situaties voordoen.

Dit pestprotocol hanteren we om naar buiten zichtbaar te maken dat wij als school maatregelen nemen om pesten (preventief) te voorkomen en pesten aan te pakken. Het geeft aan dat we het bestrijden van pesten een belangrijk onderwerp vinden. Ook geeft het betrokkenen houvast hoe te handelen bij pestproblematiek.

2. Definitie van pesten

Pesten is een vorm van agressie waarbij een of meerdere personen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Relatief nieuwe manieren van pesten zijn het digitaal en mobiel pesten. Kinderen of jongeren gebruiken dan het internet (bijvoorbeeld pesten via het chatten) of pesten elkaar door vervelende berichten via de mobiele telefoon te sturen.

3. Uitgangspunten van de school

- Pesten wordt door alle betrokkenen (school, ouders en leerlingen) onderkend als een probleem.
- School, ouders en leerlingen spannen zich gezamenlijk in om pestgedrag te voorkomen.
- Leerkrachten, leerlingen en ouders zijn alert op pestgedrag en proberen dit tijdig te signaleren.
- Als pesten voorkomt, nemen leerkrachten, leerlingen en ouders duidelijk stelling tegen dit gedrag en ondernemen actie.
- Er is een vertrouwenspersoon voor kinderen en een pestcoördinator aanwezig op school.

4. Wat doen we ter preventie en hoe gaan we met pestgedrag om?

Basisschool Bleijerheide is een PBS-school. Dit houdt in dat er op onze school gewerkt wordt volgens de principes van de gedragstheorie 'SWPBS' (Schoolwide Positive Behavior Support). 'SWPBS' is een schoolbrede aanpak die gericht is op preventie van probleemgedrag. Iedere week oefenen de leerlingen een gedragsverwachting. De week erna worden ze beloond als ze het gewenste gedrag laten zien.

4.1. Wat is 'SWPBS'?

Het doel van 'SWPBS' is het creëren van een veilig en voorspelbaar onderwijsklimaat voor alle kinderen. De pijlers van 'SWPBS' zijn: (van Oudheusden, Beets-Kessens & Wannings, 2011)

- Schoolbreed werken vanuit gedeelde waarden;
- Preventie: zo veel mogelijk voorkomen van probleemgedrag;
- Positieve insteek: versterken van goed gedrag aan de hand van heldere eenduidige verwachtingen ten aanzien van gedrag;
- Planmatige aanpak op basis van data;
- Partnerschap met ouders en samenwerking met de keten.

SWPBS is een aanpak die preventie van probleemgedrag als hoogste prioriteit heeft (Golly & Sprague, 2009). Als voorkomen van problemen niet lukt (interventies in het groene gebied), kunnen interventies in het gele, en indien nodig, in het rode ingezet worden. Hierbij gaat het om gerichtere en uiteindelijk om individuele gerichte interventies. (zie fig. A.)

- **Universele interventies** voor alle kinderen
- **Groeps-/individuele interventies** voor kinderen die risico lopen
- **Intensieve individuele interventies** voor individuele kinderen

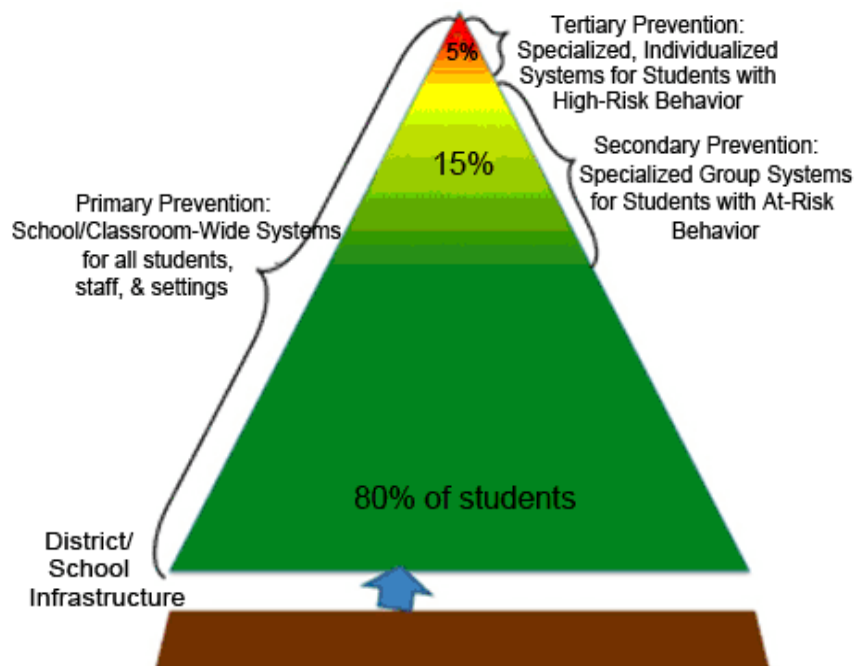

Fig. A. Piramide-model van 'SWPBS'

4.2. Gedragsverwachtingen en schoolregels van basisschool Bleijerheide

Algemene schoolregels:

Veiligheid:

Samen zorgen we ervoor dat het voor iedereen veilig is op school.

Respect:

We zijn allemaal anders, maar toch gelijk.

Verantwoordelijkheid:

Samen zorgen we voor alles en iedereen.

Gedragsverwachtingen per openbare ruimte:

1. Gang:

Veiligheid: We lopen op de gang.

Respect: We zijn rustig op de gang.

Verantwoordelijkheid: We hangen onze spullen aan de kapstok en houden de gang netjes

2. Schoolplein

Veiligheid: We hebben plezier op het schoolplein.

Respect: We houden op bij het woordje 'stop'.

Verantwoordelijkheid: We zorgen goed voor de materialen op het schoolplein.

3. Toilet

Veiligheid: We houden de vloer droog en schoon.

Respect: We laten elkaar met rust.

Verantwoordelijkheid: We gebruiken één pompje zeep en één handdoekje.

4. Gymzaal/ kleedlokaal

Veiligheid: We vouwen onze kleren op en leggen ze bij elkaar.

Respect: We laten elkaar met rust bij het omkleden.

Verantwoordelijkheid: We kleden ons zo snel mogelijk om.

5. Op stap

Veiligheid: We lopen twee aan twee, op de stoep, in een rij en houden rekening met het verkeer.

Respect: We houden ons aan de regels die horen bij de omgeving waar we zijn.

Verantwoordelijkheid: We letten op onze eigen spullen en laten de plek netjes achter.

6. De bibliotheek

Veiligheid: We wachten op onze beurt.

Respect: We zijn rustig in de bibliotheek.

Verantwoordelijkheid: We gaan zorgvuldig met de boeken om en leveren ze op tijd in.

4.3. Het stopsignaal

Pestpreventie binnen het eerste, groene basisniveau van PBS gaat uit van drie stappen als reactie op pestgedrag: 'stop', 'loop door' en 'praat'. Het stopsignaal dient gebruikt te worden als leerlingen te maken krijgen met pestgedrag. Het gepeste kind zelf kan het stopteken gebruiken, maar ook van omstanders wordt verwacht dat dit stopsignaal gebruikt wordt.

De drie stappen worden in het begin van het schooljaar aangeleerd en worden gedurende het jaar herhaald wanneer dat nodig is.

Stap 1. 'Stop': Stop, dat wil ik niet en handgebaar.

Stap 2. 'Loop door': Als het pestgedrag niet gestopt is, loop je weg van de situatie.

Stap 3. 'Praat': Als de dader zijn pestgedrag doorzet nadat stap 1 en stap 2 toegepast zijn, zoek je een volwassene op om erover te praten.

Als een leerling in gevaar is worden stap 1 en 2 overgeslagen en wordt er meteen gezocht naar een volwassene om mee te praten.

Als een leerling pestgedrag meldt, zal de volwassene:

1. je een compliment geven voor het feit dat je naar hem toe kwam
2. je vragen wat het probleem is
3. zorgen voor jouw veiligheid
4. je vragen of je 'stop' hebt gezegd
5. je vragen of je rustig bent 'weggelopen'
6. opnieuw 'stop/loop/praat' met de leerlingen oefenen

4.4. Programma pestpreventie

Het is van belang de vaardigheden voor pestpreventie effectief te onderwijzen. Daarvoor gebruiken we het programma 'pestpreventie met positive behavior support' (Horner, Ross & Stiller, 2013).

Het programma is in zes onderdelen verdeeld.

1. sociale verantwoordelijkheid
2. reageren op stop/loop/praat
3. roddelen
4. kwetsende opmerkingen
5. cyberpesten
6. toezicht houden

4.5. Interventies op basisschool Bleijerheide

De **universele interventie** bestaat uit het geven van de lessen uit 'pestpreventie met positive behavior support'. In dit programma komt het aanleren en oefenen van het stopsignaal uitgebreid aan bod. 'Stop/loop/praat' wordt gedurende het schooljaar herhaald wanneer dit nodig is. Gewenst gedrag wordt beloond.

Op onze school bestaan de **groeps-/individuele interventies** uit dagelijkse gedragsondersteuning m.b.v. check-in, check-out. Concreet houdt dit in dat er iedere dag gesproken wordt met het slachtoffer en de dader.

Praten met chronische slachtoffers van pestgedrag:

- De leerkracht praat aan het begin van alle niet-klassikale roostertijden (ochtendpauze, lunchpauze enz.) nog even met de leerling en herinnert hem eraan hoe hij moet reageren op pestgedrag.
- De leerkracht praat aan het einde van de pauze weer met de leerling, vraagt hoe het ging en belooft hem voor zijn inspanningen.

Praten met chronische daders van pestgedrag:

- De leerkracht praat aan het begin van alle niet-klassikale roostertijden (ochtendpauze, lunchpauze enz.) nog even met de leerling en herinnert hem eraan hoe hij moet reageren als een andere leerling tegen hem zegt dat hij moet stoppen of wegloopt.
- De leerkracht praat aan het einde van de pauze weer met de leerling, vraagt hoe het ging en belooft hem voor zijn inspanningen.

De **intensieve individuele interventies** zijn voor leerlingen die niet gunstig reageren op de universele interventies en groeps-/individuele interventies. Deze leerlingen krijgen individuele gedragsondersteuning gebaseerd op een gedragsfunctieanalyse (GFA). De GFA is de basis voor het begrijpen van patronen in gedrag.

Als het pestgedrag aanhoudt, zullen de volgende consequenties per fase doorlopen worden:

Fase 1

- Time-out op een vast afgesproken plaats.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Afspraken maken met de dader over gedragsverandering. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van elke week even kort aan de orde (gedurende een afgesproken periode).

Fase 2

- Nadrukkelijke aandacht en medewerking vragen aan de ouders om het probleem te beëindigen.
- School legt alle activiteiten vast en heeft alles wat mogelijk is gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3

- Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor worden gekozen deskundige hulp in te schakelen.

Fase 4

- Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor worden gekozen om de leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

Fase 5

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

5. Adviezen

5.1 Ouders van het slachtoffer

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de dader om het probleem bespreekbaar te maken.
- Adviseer / stimuleer uw kind om het pesten te melden / te bespreken met de leerkracht en stel hierbij zelf de leerkracht ook op de hoogte.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten moet komen.

5.2 Ouders van de dader

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans dader te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

5.3 Alle andere ouders

- Neem de ouders van het slachtoffer serieus.
- Neem ook de ouders van de dader serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem het goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Raadpleeg bij vragen of zorgen de leerkracht of directie.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan! Kortom:

Alle kinderen voelen zich op basisschool Bleijerheide veilig en prettig en kunnen zich daardoor optimaal ontwikkelen. Kinderen leren als individu, maar ook als groepslid hun verantwoordelijkheid te nemen t.a.v. het welbevinden van zichzelf en anderen.

5.4 Handige sites e.a. informatie voor pesten op school

“Ouders van waarde” heeft het voorkomen en aanpakken van pesten hoog op de agenda staan. Het is een landelijke organisatie van en voor ouders, ouder- en medezeggenschapsraden in het Christelijk, Katholiek en Oecumenisch onderwijs.

Scholen en ouders kunnen diverse diensten en producten rondom pesten bestellen.

Voor leden gelden aanzienlijke kortingen. Kijk voor een actueel aanbod op www.ouders.net

Voorbeelden zijn:

- School & Ouderbijeenkomst Pesten
- Raad en daad brochures voor medezeggenschapsraden: “Stop het pesten” en “MR en beleid”
- De gratis download voor ouders en scholen: “Tien tips tegen pesten”
- De Help-brochure: “Help! Hoe leer ik mijn kind omgaan met pesten”

- www.pestweb.nl (tips voor kinderen, ouders en leerkrachten, telefonische hulplijn voor kinderen.
- www.ppsi.nl (geeft informatie over contactpersonen en vertrouwenspersonen in het onderwijs, en de rol van de vertrouwensinspectie.
- www.schoolveiligheid.nl
- www.kanjertraining.nl
- www.weerbaar.info